

Örökség és divat

Nemzeti jelleget kifejező díszítőtechnikák a 21. századi magyar divatiparban

(OTDK dolgozat)

Jelige: Rteológia

LEZÁRVA:

2023. JANUÁR

Mellékletek

1. sz. MELLÉKLET

Díszruha a 18. század közepéről, a Majtényi-család egy nőtagja viselte
Forrás: A Magyar Nemzeti Múzeum történeti kiállításának vezetője 3., 31.

2. sz. MELLÉKLET

A hagyományos formát a szoknyán továbbfutó zsinórdíszítés bontja meg, a ruha nemzeti színű

Forrás: Pesti Divatlap, 1845. 11. 06., 32. sz., műmelléklet

Mindkét ruhán a fűzés imitációja megjelenik a szoknyán, nagyon stilizált módon

Forrás: Pesti Divatlap, 1847. 11. 11., 46. sz., műmelléklet

Nemzeti táncvigalmi öltözet – a nemzeti jelleget a fűző imitált díszítése adja

Forrás: Regélő Pesti Divatlap, 1842. 01. 22., 7. sz., műmelléklet

Téliesített nemzeti báli ruha szalaggal imitált fűzéssel

Forrás: Életképek, 1847. 02. 06., 5. évf., 6. sz., műmelléklet

Hagyományos formák, nemzetiszín szalag táncvigalmakhoz

Forrás: Pesti Divatlap, 1845. 02. 20., 15. sz., műmelléklet

Újragondolt báli ruha

Forrás: Honderű, 1846. 01. 20., 4. évf., 3. sz., műmelléklet

Zsinórozott szett

Forrás: Pesti Divatlap, 1845. 07. 17., 3. sz., műmelléklet

3. sz. MELLÉKLET

Nemzeti díszruha az 1830-as években
Forrás: Der Spiegel, 1830. 08. 28., 2. évf., 69. sz.,
műmelléklet

Menyasszonyi ruha
Forrás: Rajzolatok, 1835. 07. 08., 1. évf.,
2. sz., műmelléklet

Menyasszonyi ruha a 30-as évek
végéről
Forrás: Honművész, 1838. 02. 22., 6. évf.,
15. sz., műmelléklet

4. sz. MELLÉKLET

Párizsi divatkép, ami a nemzeti divatba is beleillik

Forrás: Honderü, 1847. 01. 26., 4. sz., műmelléklet

Párizsias modell
magyar test berakással
– korai próbálkozás a
magyaros elemek
integrálására

Forrás: Honművész, 1835.
06. 18., 3. évf., 49. sz.,
műmelléklet

Párizsi divatkép, amelyen a
középső nő egészen magyaros

Forrás: Pesti Divatlap, 1844. 12.
08., 23. sz., műmelléklet

Nemzeti divatkép erős európai
beütéssel

Forrás: Pesti Divatlap, 1845. 09.
11., 24. sz., műmelléklet

Nemzeti divatkép – sokszor a párizsi
divatképek sokkal magyarosabbnak hatnak
Forrás: Pesti Divatlap, 1847. 03. 14., 11. sz.,
műmelléklet

5. sz. MELLÉKLET

Még mindig a fűzött derék és a zsinórdíszítés a magyaros jelleg legfőbb kifejezője
Forrás: Nővilág, 1860. 01. 15., 4. évf., 3. sz., műmelléklet

Báli öltözék

Forrás: Divatcsarnok, 1860. 01. 10., 8. évf., 2. sz., műmelléklet

Menyasszonyi öltözék-javaslat

Forrás: Divatcsarnok, 1860. 02. 21., 8. évf., 8. sz., műmelléklet

A díszmagyar öltözet gyakori kiegészítője már a mente is
 Forrás: Nővilág, 1860. 02. 19., 4. évf., 8. sz., műmelléklet

Házi öltözékek /Forrás: Divatcsarnok, 1860. 03. 20., 12. sz. és 1860. 08. 28., 35. sz. műmellékletei

6. sz. MELLÉKLET

Tavaszi divatkép cifraszűr ihlette kabáttal (jobbra)
Forrás: Nővilág, 1860. 04. 01., 4. évf., 14. sz., műmelléklet

A középső nőalak elől keresztezett kendője népviseleteket idéz
Forrás: Nővilág, 1860. 05. 20., 4. évf., 21. sz., műmelléklet

7. sz. MELLÉKLET

Különböző kabát típusok

Forrás: Divatcsarnok, 1860. 09. 18., 38. sz., műmelléklet

Divatos a kettős ujj

Forrás: Divatcsarnok, 1860. 05. 01., 18. sz., műmelléklet

Keleti stílusú köpenyek – a korszakban még mindig az ősi magyar eredetet jelképezik

Forrás: Nefejejs, 1859. 04. 03., 1. évf., 1. sz., műmelléklet

8. sz. MELLÉKLET

Kedvelik a
stilizált
megoldásokat
Forrás: Nefelejts,
1864. 04. 10., 6.
évf., 2. sz.,
műmelléklet

A bal oldali nő ruháján már csak szalagcsíkok sejtetik a fűzést
Forrás: Nővilág, 1859. 12. 25., 3. évf., 52. sz., műmelléklet

Megjelennek a gyárilag nyomott anyagok, amiket előszeretettel kombinálnak a zsinóros-magyaros jelleggel

Forrás: Nefelejts, 1861. 08. 04., 18. sz., műmelléklet

Nyári öltözék

Forrás: Divatcsarnok, 1860. 06. 12., 24. sz., műmelléklet

A nyomott
minták a
zsinórdísztést
is kiválthatják
Forrás: Családi
Kör, 1864.
május,
műmelléklet

Nyomott
mintás őszi
öltözék
Forrás:
Divatcsarnok,
1860. 10. 09.,
41. sz.,
műmelléklet

9. sz. MELLÉKLET

Utcai ruha szövetből, paszomány
díszítéssel, szoknyája géppel pliszírozott
Forrás: Új idők, 1906. 09. 30., 12. évf. 40. sz., 325.

Paszományos utcai ruha
Forrás: Új idők, 1906. 09. 30., 12. évf. 40.
sz., 324.

Forrás: Új idők, 1906. 09. 30., 12. évf. 40. sz., 323.

10. sz. MELLÉKLET

Szűr-feldolgozások

Forrás: Ferenczyna Sedlmayr: Magyaros ruhamozgalom az 1930-as években, 158.

Férfias
 vonalak
 Forrás: F.
 Dózsa: A
 Muskátli című
 kézimunkaújsá
 g és a
 magyaros
 öltözködési
 mozgalom az
 1930-as
 években, 336.

Fekete
 posztó
 délutáni
 ruha fehér
 rátéttel,
 szűrszerű
 gallérral
 Forrás:
 Muskátli,
 1933.
 december,
 3. sz., 7.

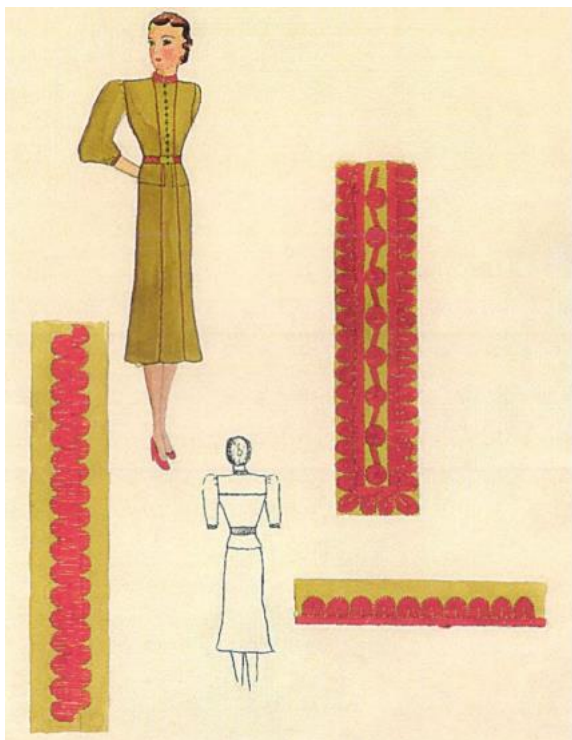
11. sz. MELLÉKLET

Népi
ihletésű
nyomott
mintás
anyagból
készült ruha
Forrás:
Ferenczyné
Sedlmayr:
Magyaros
ruhamozgalom
az 1930-as
években, 159.

Darászolt ujjak, buzsáki hímzés
Forrás: Ferenczyné Sedlmayr: Magyaros
ruhamozgalom az 1930-as években, 161.

Torockói hímzésfeldolgozások

Forrás: Ferenczyné Sedlmayr: Magyaros ruhamozgalom az 1930-as években, 160.

Pliszírozott ruha hímzett gallérral
Forrás: Ferenczyna Sedlmayr: Magyaros ruhamozgalom az 1930-as években, 161.

Sportruha hímzett ködmönnel
Forrás: F. Dózsa: A Muskátli című kézimunkaújság és a magyaros öltözködési mozgalom az 1930-as években, 338.

Díszmagyar átdolgozások, a jobb oldali keveri a népi elemekkel
Forrás: Ferenczyna Sedlmayr: Magyaros ruhamozgalom az 1930-as években, 162.

12. sz. MELLÉKLET

Hímzett, pliszírozott estélyi
Forrás: Muskátli, 1934. március,
6. sz., 18.

Bálruha aranyhímzéssel
Forrás: Muskátli, 1940, 12. sz., (89.)

Estélyi
ruha írásos
díszítéssel
Forrás:
Muskátli,
1940, 12. sz.,
(86.)

Sárközi
hímzéssel
ruha
Forrás:
Muskátli,
1933.
december,
3. sz., 19.

13. sz. MELLÉKLET

Kékfestő modell, szélén
szövött szalaggal díszítve
Forrás: Ez a divat, 1971. 04. 01.,
24. évf., 4. sz., 10.

Csipkedíszítéssel készült kékfestő modellek
Forrás: Ez a divat, 1974. 05. 01., 27. évf., 5. sz., 2.

14. sz. MELLÉKLET

Kékfestő anyagból készült ruha
Forrás: Ez a divat, 1970. 12. 01., 23. évf.,
különszám, címloldal

Kékfestő anyagból foltozott hatású
szoknya
Forrás: Ez a divat, 1971. 12. 01., 24. évf.,
különszám, 5.

Kékfestőből tervezett fodros nyári ruha
Forrás: Ez a divat, 1972. 07. 01., 25. évf., 7. sz. 5.

15. sz. MELLÉKLET

A kabáton paszomány gombolás

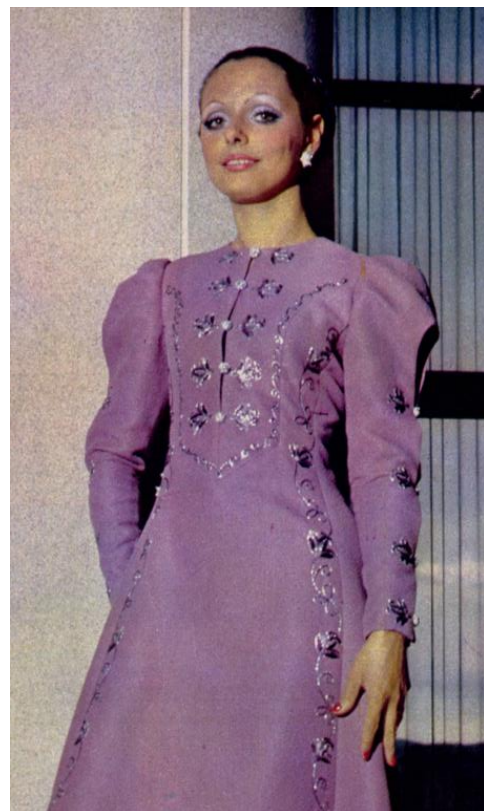
Forrás: Ez a divat, 1969. 03. 01., 22. évf., 3. sz., 4.

tört jersey alkalmi ruha. Szí-
: tób és fehér, a zsinórozás ó-
ny színű. A kapucni nincs rá-
gozva a ruhára. A cipő a ruha
ragából készült.

Óarany zsinórozású alkalmi ruha

Forrás: Ez a divat, 1971. 12. 01., 24. évf., 12. sz., 14.

Magyaros hatású nagystélyi ruha
lila és ezüst karcagi hímzéssel

Forrás: Ez a divat, 1971. 12. 01., 24.
évf., különszám, 13.

16. sz. MELLÉKLET

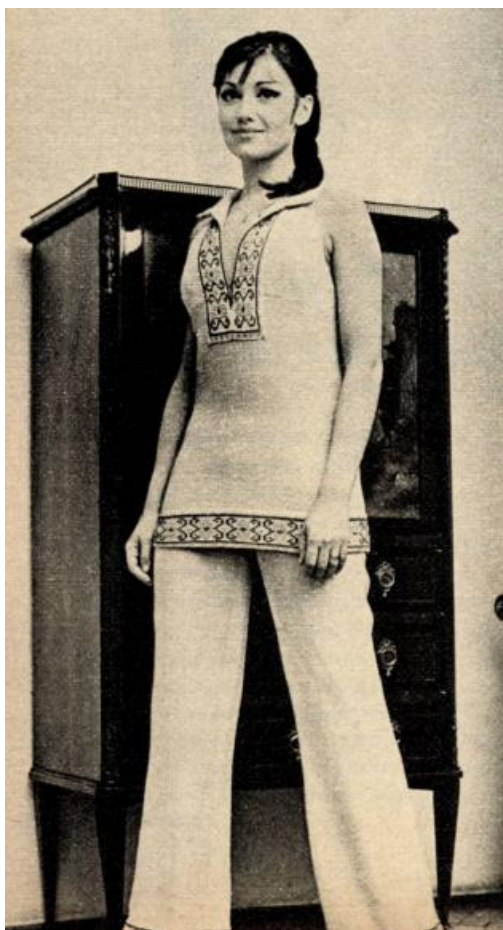
A ruha elejét és a kardigánt népi ihletésű kézi hímzés díszíti

Forrás: Ez a divat, 1969. 12. 01., 22. évf., 12. sz., 10.

Eredeti sárközi hímzéssel díszített ruha

Forrás: Ez a divat, 1969. 03. 01., 22. évf., 3. sz., 4.

Keresztszemes hímzéssel díszített tunika

Forrás: Ez a divat, 1971. 12. 01., 24. évf., 12. sz., 14.

Pliszírozott ruha matyó hímzéssel

Forrás: Ez a divat, 1970. 12. 01., 23. évf., 12. sz., 9.

Gyöngyhímzéses szoknya.

Forrás: Ez a divat, 1971. 12. 01., 24. évf., különszám, 5.

Matyó ihletésű estélyi ruha

Forrás: Ez a divat, 1975. 12. 01., 28. évf., 12. sz., 30.

Sujtással és gyönggyel díszített kabát
Forrás: Ez a divat, 1970. 12. 01., 23. évf., 12. sz., 9.

Rátétdíszítés télikabát
Forrás: Ez a divat, 1970. 12. 01., 23. évf., 12. sz., 9.

Alkalmi ruha belekötött népművészeti
motívummal és háromszögletű rojtos
kendővel

Forrás: Ez a divat, 1973. 02. 01., 26. évf., 2. sz., 7.

Népi ihletés a kötött divatban
Forrás: Ez a divat Évkönyv, 1977, 69.

Népi szőttesből készült
télikabát

Forrás: Ez a divat, 1975. 12. 01., 28.
évf., 12. sz., 27.

T ujjú népi díszítésű parasztblúz: „Ma
minden fiatal viseli”

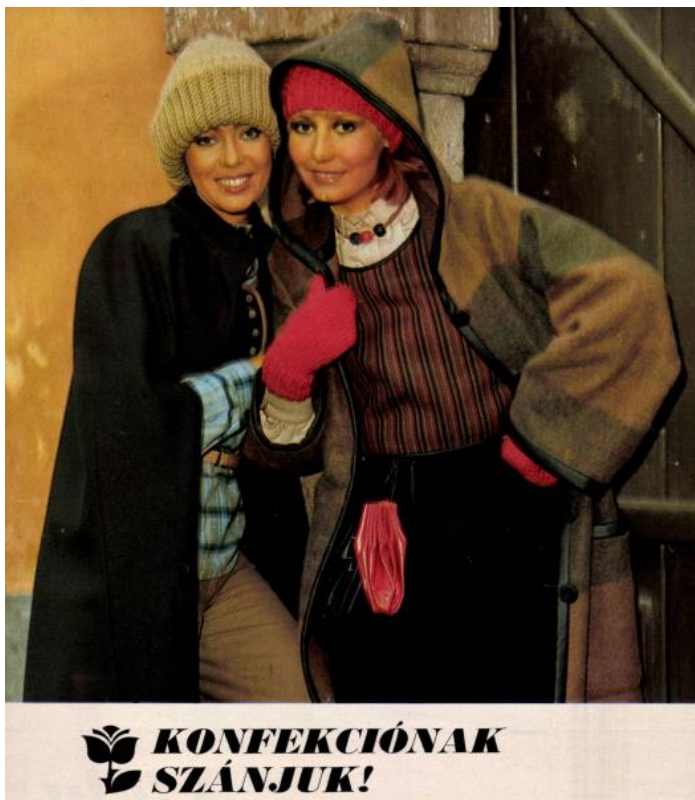
Forrás: Ez a divat Évkönyv, 1977, 148–149.

17. sz. MELLÉKLET

Pliszírozott szoknyanadrágos ruha eredeti népi mellyessel
Forrás: Ez a divat, 1971. 12. 01., 24. évf., 12. sz., 15.

18. sz. MELLÉKLET

Forrás: Ez a divat, 1977. 02. 01., 30. évf., 2. sz., 16.

19. sz. MELLÉKLET

Nemzeti karakter és szellemi szabadság – Lendvai Ilona tervei

Forrás: Ez a divat, 1991. 08. 01., 44. évf., 8. sz., 20.

20. sz. MELLÉKLET

Lenvászon ruha eredeti csángó hímzést felhasználva

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1991

Kötött ruha keresztszemes hímzés és azsúrmotívum ihletéssel

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1991

Bőr kalapok sárgközi bíborvég mintákkal

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1991

Kézzel kötött felsőrész 17. századi úri hímzéssel díszítve

Forrás: Modern Etnika kiállításkatalógus, 1994

Nyomott mintás pamut alkalmi ruha
erdélyi emlékkép után

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus,
1992

Az alföldi gatyá inspirálta kötött gyapjú
együttes azsúr mintával és rojtkötéssel

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus,
1992

Sárközi rátétes börmellény és kalap

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus,
1992

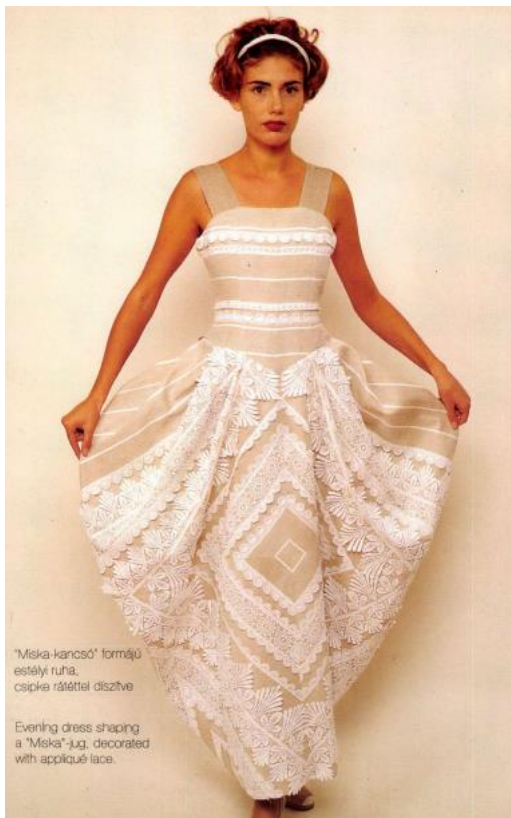

A matyó hímzés színvilágát
idéző köpeny tüllből,
velűbőr rátéttel.

A tulle coat recalling
the light colours and
motifs of the "Matyó" embroidery,
with appliqué velour leather.

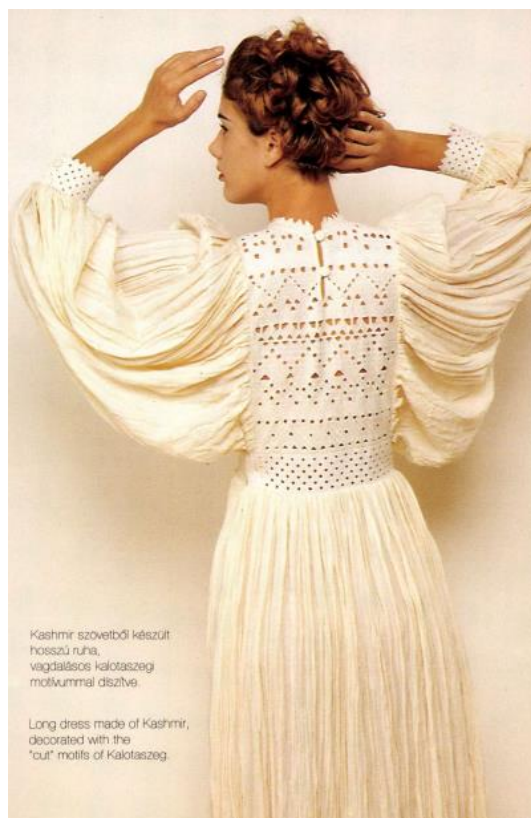
Matyó hímzés színvilágát idéző köpeny
tüllből, velűbőr rátéttel

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1993

Miska-kancsó formájú ruha
csipkerátéttel

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1993

Kasmír szövetből készült ruha
kalotaszegi vagdalásossal

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1993

Keleti kaftán-inspiráció

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1993

Különböző lenvásznak kombinációja

Forrás: Modern Etnikum kiállításkatalógus, 1993

A mintát a beregi kacsos hímzés ihlette
Forrás: Modern Etnika kiállításkatalógus, 1994

Népi hímzésmintát és szabáskaraktert
idéző ruha
Forrás: Modern Etnika kiállításkatalógus, 1994

Gyönggyel kiemelt darázsolás
Forrás: Modern Etnika kiállításkatalógus, 1994

Organza alátétes len ruha kivágott és
körbezsínórozott mintákkal
Forrás: Modern Etnika kiállításkatalógus, 1994

21. sz. MELLÉKLET

Forrás: <https://hampelkati.com/modellek/>

22. sz. MELLÉKLET

Forrás: <http://byme.hu>

23. sz. MELLÉKLET

Forrás: <https://orokkek.hu>

24. sz. MELLÉKLET

A divattervezőknek feltett interjúkérdések

Tervező

- 1) Mióta foglalkozik ruhatervezéssel? Milyen irányok, irányzatok foglalkoztatták, miért?
- 2) Milyen végzettsége van? Hol született?
- 3) Divattervezőnek tartja magát és a munkásságát divattervezésnek? Szerinte mi a divattervezés?
- 4) A jelenlegi munkásságát hogyan definiálná? Miért tartja fontosnak? Mit képvisel? Miért?
- 5) Mióta foglalkozik a jelenlegi munkájával?
- 6) Milyen fórumokon van lehetősége bemutatni a munkáit?
- 7) Kik a célközönsége?
- 8) Érték-e szakmai jellegű kritikák a munkáit? (pozitív/negatív) Kitől? Miért?
- 9) Milyen konfliktusokat lát vagy tapasztal a szakmai körökön belül?
- 10) Milyen díjakat, elismeréseket kapott?
- 11) Kiket tart szakmai kollégáinak? (divattervezők, iparművészek...) Milyen irányt képvisel? Kikhez áll a legközelebb?
- 12) Tart-e kapcsolatot más divattervezővel? Szoktak szakmai megbeszéléseket, konferenciákat tartani, esetleg közös alkotást készíteni?

Ruha

- 1) Hogyan készül el egy ruha? Milyen folyamatai vannak? Kollektívban vagy egyedi darabokban gondolkodik?
- 2) Miből nyer inspirációt? Végez tudományos kutatásokat vagy bevon esetleg néprajzos/muzeológus szakembereket? Hogyan?
- 3) Van-e aktív kapcsolata autentikus közösségekkel vagy olyan mesterekkel, akik a szellemi örökség ismerői? Ha igen, mennyire irányítják vagy befolyásolják? Mennyire vonja be a tervezésbe őket? És a kivitelezésbe?
- 4) Mi a célja? Milyen tudatos döntések, irányelvek alapján tervez? Mik kapnak hangsúlyt, milyen elemekre támaszkodik? Mi az, amiben szabad kezét ad magának, és mikben nem?
- 5) Megjelennek a ruhákon hagyományos kézműves technikák?
- 6) Mennyire tartja fontosnak az autentikus technikák használatát? Célnak tekinti a technikák életben tartását, továbbörökítését? Ha igen, mit tesz ennek érdekében?

- 7) Mennyire járatos ezekben a kézműves technikákban? Ismeri vagy szeretné megismerni, elsajátítani?
- 8) Alapvetően egy ruha kivitelezésében mennyire vesz részt? Kikkel dolgozik együtt?
- 9) Mennyire veszi figyelembe a motívumhasználat és a viselet hordásával kapcsolatos régi szabályokat?
- 10) Milyen arányban használ gépi és kézi megoldásokat? Befolyásolja a megrendelő igénye és a termék ára?
- 11) Mekkora beleszólása van a vevőnek a ruha kialakításába, kivitelezésébe?
- 12) Hogyan viszonyul a gépesített technikák alkalmazásához? Lát minőségromlást?
- 13) Ha használ gépesítettet, van hozzá gépparkja? Vagy ha lenne gépparkja, használna?
- 14) Honnan szerzik be az alapanyagokat és kiegészítőket?

Üzlet

- 1) Mennyi idő egy átlagos ruha kivitelezése? És mennyibe kerül?
- 2) Van olyan modell, ami már lekerült a kínálatból? Milyen ütemű a fluktuáció?
- 3) Van olyan modell, ami nem megvásárolható? Vagy nem kerül fel a honlapra?
- 4) Mik a legnépszerűbb modellek?
- 5) Volt a cég fennállása alatt megújulás vagy irányváltás?
- 6) Milyen alkalomra készíti a ruhákat? És milyen alkalomra szokták hordani?
- 7) Milyen módszerrel folyik az értékesítés? Milyen reklámfelületeket használnak?
- 8) Van-e mintaboltjuk? Hol található? Állandó a nyitvatartás vagy időpontegyeztetéssel működik?
- 9) Milyen a külföldi visszhangja, fogadtatása?
- 10) Kik a vásárlók? Esetleg van alacsonyabb és magasabb árkategória szerint különbségtétel a célközönség számára?
- 11) Hány megrendelőt tudnak egy évben kiszolgálni? Hány ruhát készítenek egy évben?
- 12) Van-e támogatójuk? Esetleg részt vettek-e állami projekteken, megbízásokban?
- 13) Kapcsolódik a tervezéshez egyéb tevékenység is? (oktatás, társadalmi felelősségvállalás...)
- 14) Hány embert foglalkoztat a cég?
- 15) Hogy jött a márkanév?
- 16) Hogy látja, mennyire támogatott, mekkora kereslet van a munkájára a divatipar piacán?